

Provinciale Staten

Clustercode SC
Ons kenmerk DOC-00771784
Bijlage(n) 1

Uw kenmerk -
Maastricht 15 april 2025
Verzonden 16 mei 2025

Onderwerp

Informerend stuk inzake Indicatoren in de P&C Cyclus en Nota van Wijzigingen Indicatorenplan Statenperiode 2023-2027

Geachte Staten,

In september jl. hebben wij uw Staten toegezegd om het onderwerp *indicatoren* jaarlijks te agenderen bij de Controlecommissie. Dit onderwerp is geagendeerd voor de vergadering van 6 juni a.s., voorafgaand aan de PS behandeling van de Voorjaarsnota.

Met deze brief bieden wij uw Staten het Informerend stuk 'Indicatoren in de P&C Cyclus en Nota van Wijzigingen Indicatorenplan Statenperiode 2023-2027' aan. We zien ernaar uit tijdens de vergadering van de Controlecommissie op 6 juni met u in gesprek te gaan op basis van dit stuk.

Gedeputeerde Staten van Limburg

voorzitter

secretaris

Informerend stuk

1. Onderwerp

Indicatoren in de P&C Cyclus en Nota van Wijzigingen Indicatorenplan Statenperiode 2023-2027

2. Inleiding/aanleiding incl. beoogd resultaat

Deze gehele Statenperiode bouwen we vanuit verschillende expertises aan een gemeenschappelijke feitenbasis. Deze basis ondersteunt ons bij het ontwikkelen, uitvoeren en controleren van beleid en bevordert het debat op basis van feiten en cijfers.

Het bouwen van deze basis is een groeipad. Het afgelopen jaar hebben we op dit pad al grote stappen gezet met het gebruik van indicatoren in de P&C-cyclus.¹ Voorheen waren de indicatoren vooral gericht op processen en was de samenhang met de beleidskaders dun. We ontwikkelen nu indicatoren die nauw samenhangen met onze beleidsdoelen en die nadrukkelijker inzicht bieden of de doelen gehaald zijn. Bij de Voorjaarsnota 2024 hebben we hiervoor het Indicatorenplan Statenperiode 2023-2027 vastgesteld. Ook zorgen we ervoor dat de data aan de juiste kwaliteitseisen voldoen en dat onze systemen, zoals Pepperflow, dit kunnen faciliteren. Het was in het najaar van 2024 dan ook voor het eerst mogelijk om via Pepperflow een nieuw product aan de P&C cyclus toe te voegen, namelijk de P&C Beleidsmonitor.

Gedeputeerde Staten heeft toegezegd om met uw Staten in gesprek te blijven over het onderwerp indicatoren, door dit jaarlijks bij de Controlegecommissie te agenderen.² Het eerstvolgende moment hiervoor is de Controlegecommissie vergadering van 6 juni 2025. Met dit informerend stuk informeren wij u allereerst over de recente ontwikkelingen met betrekking tot indicatoren in de P&C-cyclus. Tevens informeren we u over de wijzigingen in het Indicatorenplan Statenperiode 2023-2027. Tijdens de informatiesessie op 20 september 2024 hebben wij besproken dat we uw Staten op de hoogte houden van de wijzigingen middels een Nota van Wijzigingen. Deze vindt u als bijlage bij dit stuk.

➤ Huidige stand van zaken

Dit voorjaar hebben wij, als bijlage bij de Voorjaarsnota 2025, voor de tweede maal een P&C Beleidsmonitor gepubliceerd. Ten opzichte van de vorige P&C Beleidsmonitor zijn er drie grote veranderingen op te merken:

- Er is **data voor méér indicatoren** beschikbaar. Van de 420 indicatoren uit het Indicatorenplan, zijn nu zo'n 300 indicatoren opgenomen in de P&C Beleidsmonitor voorjaar 2025. Daarmee is voor meer dan 70% van de indicatoren uit het Indicatorenplan nu data beschikbaar. In het najaar 2024 was dit nog 20%. Het beschikbaar maken van de laatste groep indicatoren hangt samen met nodige veranderingen in systemen, processen,

¹ Zie voor meer informatie: Informerend stuk Controlegecommissie inzake vernieuwing P&C-cyclus en gebruik van indicatoren en aanscherpen begrotings- en subsidieproces in relatie tot onderbesteding, brief GS van 27-8-2024 (GS DOC-00684803)

² Toezegging 9559 [Onderwerp indicatoren bespreken in de Controlegecommissie Limburg - iBabs Publiekspportaal](#)

cultuur en vaardigheden, zoals omschreven in het vorige informierend stuk.³ Voor deze indicatoren is een ontwikkelplanning opgesteld. We verwachten bij de publicatie van de P&C Beleidsmonitor najaar 2025 voor 90% compleet te zijn. De laatste 10% zijn indicatoren die we dan nog nieuw en zelf moeten ontwikkelen met het oog op de lange termijn. Hierbij zijn we vaak ook afhankelijk van de snelheid van ontwikkeling bij externe ontwikkelaars en dataleveranciers, zoals het CBS.

- De grafieken zijn nu op uniforme wijze direct in Pepperflow gevisualiseerd. Dit is mogelijk, omdat er een **directe koppeling** is gerealiseerd tussen Pepperflow en onze Provinciale database. Deze koppeling is essentieel, omdat we hiermee data geautomatiseerd, en dus zonder foutgevoelig handwerk, opnemen in de P&C stukken. Dit betekent ook dat we zeker weten dat de cijfers die we gebruiken overal hetzelfde zijn. De uniforme visualisaties maken de grafieken ook beter leesbaar voor uw Staten.
- Om niet alleen data te laten zien, maar ook informatie te bieden, zijn **toelichtingen** toegevoegd aan iedere grafiek. Hierin staat de feitelijke informatie over de voortgang ("wat is er in deze grafiek te zien? Waar komt de data vandaan?"). Bestuurlijke duiding en verantwoording is opgenomen in de reguliere P&C producten, zoals de Voorjaarsnota 2025 ("zijn we tevreden? Liggen we op koers? Waarom wel of niet?").

Op 24 maart 2025 hebben wij ook de Brede Basismonitor gepubliceerd.⁴ De Brede Basismonitor is een nieuw onderdeel van het provinciale bouwwerk van dataproducten, dat zowel het politieke debat als ook de ambtelijke organisatie voorziet van een gedeelde feitenbasis. Tijdens de vergadering van de Controlecommissie op 27 september 2024, hebben uw Staten gevraagd hoe wij borgen dat we trendindicatoren, die vooral inzicht voor de lange termijn bieden, Statenperiode overstijgend blijven volgen. De Brede Basismonitor geeft invulling aan deze vraag.

De Brede Basismonitor biedt structureel inzicht in lange termijn trends in relatie tot onze maatschappelijke opgaven. De monitor bestaat náást de P&C Beleidsmonitor, welke voornamelijk gericht is op de lopende Statenperiode. Daar waar de invulling van de P&C Beleidsmonitor afhankelijk is van de doelenbomen in de beleidskaders, zijn de indicatoren in de Brede Basismonitor dit niet. De Brede Basismonitor is te raadplegen via <https://bbm.databank.nl/content/bredebasismonitor>

➤ Wijzigingen indicatorenplan

Om als Provincie te leren wat wel en wat niet werkt, is het essentieel dat we ontwikkelingen over de jaren heen kunnen volgen. Dat kan alleen als indicatoren stabiel blijven gedurende een Statenperiode (en bij voorkeur langer) en als er niet willekeurig om wordt gesprongen met het kiezen van indicatoren. Toch kan het zo zijn dat, vooral in deze eerste fase, voortschrijdend inzicht ertoe leidt dat een indicator gewijzigd moet worden. Dit kan

³ Bijlage 1 'Vernieuwing P&C Cyclus' pp. 2-3, bij Informierend stuk Controlecommissie inzake vernieuwing P&C-cyclus en gebruik van indicatoren en aanscherpen begrotings- en subsidieproces in relatie tot onderbesteding, brief GS van 27-8-2024 (GS DOC-00684803).

⁴ Zie voor meer informatie: Mededeling portefeuillehouder inzake Brede Basismonitor, brief gedeputeerde Demollin van 18-3-2025 (GS DOC-00765059).

bijvoorbeeld gebeuren omdat er betere data beschikbaar is gekomen dan gedacht, of juist omdat er geen bron beschikbaar blijkt te zijn die aan de kwaliteitseisen voldoet. Het uitgangspunt blijft altijd dat een indicator uw Staten (maar ook Gedeputeerde Staten en de Provinciale organisatie) moet voorzien van de nodige en meest relevante informatie ten aanzien van de vastgestelde maatschappelijke opgaven, doelstellingen of resultaten uit de doelenbomen.

De wijzigingen ten opzichte van het Indicatorenplan Statenperiode 2023-2027 zijn opgenomen in de bijgevoegde Nota van Wijzigingen. Alle wijzigingen zijn voorzien van een motivering.

3. Bevoegdheid

Het opnemen van kwalitatief hoogwaardige indicatoren in de P&C-cyclus is allereerst bedoeld ter versterking van de controlerende taak van uw Staten. Provinciale Staten stellen zelf de financiële verordening vast, welke waarborgt dat aan de eisen van rechtmatigheid, verantwoording en controle wordt voldaan. In de Financiële verordening 2024 zijn planning en control-uitgangspunten opgenomen die onder andere betrekking hebben op het gebruik van indicatoren. Gedeputeerde Staten stellen de indicatoren met betrekking tot de beoogde resultaten en de te leveren diensten voor en Provinciale Staten stellen deze vast. Gedeputeerde Staten dragen zorg voor het verzamelen en vastleggen van de benodigde gegevens.⁵ De Controlecommissie stelt de procedure en termijnen vast met betrekking tot de P&C-cyclus.⁶

De indicatoren zijn ook bedoeld om de kaderstellende rol van uw Staten te verstevigen. Wij zorgen voor structureel inzicht in hoe het gesteld is met onze maatschappelijke opgaven en met onze doelstellingen, en of we op koers liggen met het behalen van onze resultaten. Provinciale Staten kan deze informatie gebruiken om bij te sturen op de gestelde (beleids)kaders.

4. Risico's

In relatie tot dit onderwerp zien wij een aantal risico's en bijbehorende beheersmaatregelen:

- *Willekeur of continuïteit*
Om als Provincie te leren wat wel en wat niet werkt, is het essentieel dat we ontwikkelingen over de jaren heen kunnen volgen. Dat kan alleen als er niet willekeurig om wordt gesprongen met het toevoegen, verwijderen of wijzigen van indicatoren. Zorgvuldige afwegingen hierover worden door GS (o.b.v. advies van interdisciplinaire datateams) gemaakt aan de hand van de criteria, zoals beschreven in het indicatorenplan.⁷ Eventuele inkoopkosten van nieuwe indicatoren worden ook meegewogen. GS communiceert transparant over deze afwegingen en eventuele wijzigingen van indicatoren. Hiertoe dienen bijgevoegde Nota van Wijzigingen en het gesprek op 6 juni 2025 met de Controlecommissie.

⁵ Financiële verordening 2023 Art. 4.4 - 4.6

⁶ Gewijzigde verordening van Provinciale Staten van de Provincie Limburg bevattende het reglement van orde van Provinciale Staten van Limburg 2023 Art. 7.18

⁷ Passendheid, herkenbaarheid, actualiteit en beschikbaarheid, kwaliteit en gelijke definities. Zie p. 5 van het *Indicatorenplan Statenperiode 2023-2027 (bijlage bij Voorjaarsnota 2024)*.

- *Voorjaarsdebat gaat niet meer over inhoud, maar over processen rondom indicatoren*
Het gebruik van indicatoren is bedoeld om het debat te voeren op basis van feiten en niet op basis van beelden. Om zo gezamenlijk te leren en te komen tot kwalitatief beter beleid. De indicatoren uit de P&C Beleidsmonitor voorjaar 2025 zijn bedoeld om het debat bij de Voorjaarsnota te voeden met feitelijke informatie. Echter, het risico bestaat dat het inhoudelijk debat bij de Voorjaarsnota 2025 overschaduwt wordt door een debat over het proces rondom indicatoren (bijvoorbeeld over de *selectie* van indicatoren). Mede vanuit dit perspectief lijkt het ons goed om gesprekken over deze processen vanuit een technische invalshoek met de Controlecommissie te voeren.
- *Koersvastheid*
Veranderingen in systemen, processen, cultuur en vaardigheden zijn nodig om vervolg te geven aan de reeds behaalde mijlpalen. Nu hierin investeren, betekent dat we ook toekomstige Statenleden en besturen goed kunnen bedienen. We hebben het hier dus over een langjarig groeipad met de beleidskaders, doelenbomen en het indicatorenplan als stabiele basis. Koersvastheid is essentieel. De implementatie vraagt tijd en aandacht. Op termijn profiteren we van de stabiele feitenbasis die we nu opbouwen en plukken we de vruchten in beleidsvorming, realisatie en impact. Het risico bestaat dat we deze koers door de waan van de dag uit het oog verliezen. We blijven dan ook graag jaarlijks met uw Controlecommissie in gesprek over dit onderwerp.

5. Periodieke informatie/sturingsinformatie

✓ Via Jaarstukken en Begroting

- ☐ Paragraaf Projecten
- ☐ Paragraaf Financieringen
- ☐ Paragraaf Verbonden Partijen
- ☐ Paragraaf Bedrijfsvoering
- ✓ Programmaverantwoording

☐ Voortgangsrapportages Regeling Grote Projecten

In de programmaverantwoording binnen de Jaarstukken en Begroting, maar ook in de Voorjaarsnota en Najaarsnota, komen de indicatoren terug.

Om ook de komende jaren invulling te geven aan Toezegging 9559, zenden wij u jaarlijks, voorafgaand aan de behandeling van de Voorjaarsnota, een informerend stuk toe over indicatoren in de P&C cyclus. In dit informerend stuk nemen wij ook telkens een Nota van Wijzigingen Indicatorenplan Statenperiode 2023-2027 op, om u op de hoogte te houden over de wijzigingen t.a.v. het Indicatorenplan.

6. Relatie met Programmabegroting – financiële aspecten

N.V.T.

7. Meegezonden bijlagen

- Nota van Wijzigingen Indicatorenplan 2023-2027

Nota van wijzigingen – Indicatorenplan Statenperiode 2023-2027

Bijlage bij Informerend stuk Indicatoren in de P&C-cyclus

Toelichting

Deze Statenperiode werken we aan het vernieuwen van de P&C-cyclus en het gebruik van indicatoren in de P&C-cyclus. Hiertoe is in elk beleidskader een doelenboom opgenomen met de eigen maatschappelijke opgaven, doelstellingen, beoogde resultaten en bijbehorende activiteiten. De doelenbomen zijn door interdisciplinaire datateams verder uitgewerkt in een set van indicatoren. Het totaaloverzicht hiervan is in het Indicatorenplan Statenperiode 2023-2027 opgenomen en als bijlage van de Voorjaarsnota 2024 op 28 juni 2024 door PS vastgesteld.

Voor een aantal indicatoren hebben wij geconcludeerd dat een wijziging nodig is ten opzichte van het vastgestelde Indicatorenplan. Onderstaand vindt u een totaaloverzicht van de wijzigingen, met bijbehorende motiveringen. Het uitgangspunt bij een wijziging blijft altijd dat een indicator uw Staten (maar ook Gedeputeerde Staten en de Provinciale organisatie) moet voorzien van de nodige en meest relevante informatie t.a.v. de vastgestelde maatschappelijke opgaven, doelstellingen of resultaten uit de doelenbomen.

Nr	Indicator tekst	Wijziging	Toelichting
Perspectief voor het landelijk gebied			
D_5c	% of aantal nieuwe woningen aangesloten op drinkwater-netwerk	<i>Vervallen</i> Vervangen door indicator D_5e.	Indicator D_5c was te weinig informatief, omdat naar verwachting alle nieuwe woningen worden aangesloten op het drinkwaternetwerk (stabiele score van 100%). De nieuwe indicator D_5e geeft inzicht in de onttrokken hoeveelheden voor de drinkwatervoorziening en in de bruikbare ruimte die er nog is in de vergunningen. Daarmee geeft deze meer informatie.
D_5e	Hoeveelheid onttrekking van grondwater WML t.o.v. de vergunde ruimte vanaf het jaar 2000 (KRW startpunt)	<i>Toegevoegd</i>	Zie toelichting bij indicator D_5c.
D_5da	Chemische toestand van oppervlaktewater en grondwater (BBV)	<i>Aangevuld met:</i> D_5ab: Ecologische toestand van oppervlaktewater en grondwater (BBV)	Ecologische versie is een extra indicator buiten de verplichte BBV-indicator.
R_3a	Percentage van het oppervlakte Limburgs gebied onder gesubsidieerd natuurbeheer (BBV)	<i>Gewijzigd in:</i> Het beheer van natuurwaarden uitgedrukt in hectare binnen het Natuurnetwerk Nederland (NNN), (BBV)	Deze aangepaste beleidsindicator is een van de 11 indicatoren die volgens ministeriele regeling gemonitord worden. Eerstvolgende data-actualisatie vindt plaats per 1 juli 2025. Nieuwe data zijn te zien bij de Najaarsnota 2025.
R_3b	Areaal waarop natuurschouw en bespreking van de resultaten met TBO heeft plaatsgevonden	<i>Toegevoegd</i>	Geeft inzicht in de omvang van het gebied waar jaarlijks veldbezoek plaatsvindt in het kader van controle van de SVN-beschikkingen om de kwaliteit te borgen.

R_3d	Aantal hectare groenblauwe dooradering in Limburg	Vervallen	Deze indicator vervalt vanwege dubbeling met andere indicatoren.
R_7a	Areaal van SNL-gebieden waarop natuurmonitoring wordt uitgevoerd	<i>Gewijzigd naar:</i> Het hebben van een systematiek waarmee natuurmonitoring voor SNL-gebieden wordt uitgevoerd, ja/nee	Door de systematiek wordt natuurmonitoring over het gehele areaal uitgevoerd (periodiek).
R_12a	GBDA bepaling a.h.v. rekenmethodiek GBDA	Vervallen	De voortgang in ontwikkeling van de GBDA wordt zichtbaar gemaakt met de indicatoren D_3a, D_3b en R_3d
R_16a	Indien Rijksmiddelen beschikbaar worden gesteld, zijn resultaatverplichtingen in de subsidieverordening vastgelegd.	<i>Gewijzigd naar:</i> Inzicht in de financiële bijdrage aan de bescherming, ontwikkeling en beleving van Limburgse natuur en landschap door de nationale en (grens)parken in Limburg ten opzichte van de provinciale financiële inzet.	De nieuwe indicator geeft eenduidig inzicht in de financiële middelen die de nationale en (grens)parken hebben besteed aan de bescherming, ontwikkeling en beleving van Limburgse natuur en landschap ten opzichte van de provinciale financiële inzet (multiplier).
R_31c	Masterplan Bodemkwaliteit (HAS-Green Academy)	<i>Gewijzigd naar:</i> Beleidsplan 'Gezond fundament! Een vitale Limburgse bodem door organische stofbeheer'	De naam van het plan is gewijzigd. Het rapport is te vinden via Bodemvitalisering - Provincie Limburg
Samen leven en bestaanszekerheid			
D_7a	Aantal laaggeletterde Limburgers dat herkend en bereikt is en effectieve ondersteuning heeft gekregen	<i>Gewijzigd naar:</i> Het aantal laaggeletterde Limburgers dat effectieve ondersteuning heeft gekregen.	De termen 'herkennen' en 'bereiken' komen te vervallen. Dit maakt het meten van de indicator eenduidiger en eenvoudiger. Herkennen en bereiken zijn noodzakelijke stappen om te komen tot het effectief ondersteunen van de doelgroep en als zodanig is dat de specifiek te meten eenheid.
D_7b	Aantal laagdigivaardige Limburgers dat herkend en bereikt is en effectieve ondersteuning heeft gekregen	<i>Gewijzigd naar:</i> Het aantal laagdigivaardige Limburgers dat effectieve ondersteuning heeft gekregen	Zie toelichting bij indicator D_7a.
D_10a	Aantal onbedoelde zwangerschappen	<i>Gewijzigd naar:</i> Aantal tienerzwangerschappen	De eerder opgestelde indicator bleek niet meetbaar. De aangepaste (D_10a) en nieuw toegevoegde (D_10b) indicatoren geven een indicatie van de trend van het aantal onbedoelde zwangerschappen.
D_10b	Aantal abortussen	<i>Toegevoegd</i>	Zie toelichting bij indicator D_10a.

R_34a	Aantal jongeren dat hulp krijgt uit een van de activiteiten uit de subsidieregelingen	<i>Gewijzigd naar:</i> Aantal kinderen dat ondersteuning heeft gekregen van het Jeugdfonds Sport en Cultuur om aan sport en/of cultuuractiviteiten deel te nemen.	Er zijn geen specifieke provinciale subsidieregelingen die kinderen hulp bieden. De ondersteuning wordt geboden via de subsidiërelatie die de Provincie met het Jeugdfonds Sport en Cultuur heeft
R_48a	Aantal nieuwe integrale aanpakken dat in uitvoering is in Limburgse aandachtswijken	<i>Gewijzigd naar:</i> Aantal nieuwe integrale aanpakken dat in uitvoering is in Limburgse aandachtsgebieden	Naar aanleiding van een beleidswijziging heeft de integrale aanpak niet langer enkel betrekking op wijken maar ook op dorpen. De indicator moest daarom worden verbreed. Deze beleidswijziging is terug te vinden in de Voorjaarsnota 2025.
R_49a	Aantal dorp- en buurtgerichte aanpakken dat in uitvoering/uitgevoerd is	<i>Gewijzigd naar:</i> Aantal door Provincie ge(co)financierde leefbaarheidsinitiatieven (Schaalniveau A en B)	Naar aanleiding van een beleidswijziging is een deel van de dorpenaanpak, die eerder onder deze indicator viel, opgenomen onder indicator R_48a. Deze indicator spitst zich nu toe op een som van de indicatoren R_118a en R_119a. Deze beleidswijziging is terug te vinden in de Voorjaarsnota 2025.
Werken aan een toekomstbestendige economie			
MO_7i	Vestigingen per grootteklasse per sector	<i>Toegevoegd</i>	Deze indicator is toegevoegd in samenhang met de indicator MO_7f over vestigingsdynamiek naar grootteklasse. Daarvoor moet eerst het aantal vestigingen in beeld zijn.
D_18a	Beschrijving in welke mate het Limburgse bedrijfsleven beter bekend is	<i>Vervallen</i>	De nieuwe rapportage vestigingsklimaat geeft hier een integraal beeld van.
D_18b	Indicator van zakelijk toerisme	<i>Gewijzigd naar:</i> Aantal door MCB ingediende bidboeken voor de werving van (internationale) congressen	Deze indicator moest nog nader onderzocht en uitgewerkt worden. T.a.v. dit doel is besloten om twee kwantitatieve indicatoren op te nemen in relatie tot het Maastricht Convention Bureau (D_18b en D_18c).
D_18c	Totale economische waarde (bestedings-waarde van deelnemers) van de door MCB geworven congressen	<i>Toegevoegd</i>	Zie motivering bij indicator D_18b.
D_20a	Beschrijving van de Ruimtelijke randvoorwaarden die zijn gecreëerd	<i>Vervallen</i>	Deze indicator kan gevat worden onder indicator D_29a en is dus dubbelop.
D_21b	Beschrijving van innovatiekracht van het Limburgse MKB	<i>Gewijzigd naar:</i> Aantal MKB bedrijven in innovatieve samenwerkingsverbanden	De indicator wordt gewijzigd in een kwantitatieve indicator. Aangevuld met Indicator D_21a (Aantal bedrijven in Limburg met proces- en productinnovaties) maakt dit zichtbaar in hoeverre het Limburgse MKB bijdraagt aan innovatie.

D_23a	Aantal startende innovatieve bedrijven vanuit: (i) Brightlands ecosystemen, (ii) Limburgse onderwijsinstellingen, (iii) acquisitie van de Provincie	<i>Gewijzigd naar:</i> Aantal startende innovatieve bedrijven vanuit: (i) Brightlands ecosystemen en (ii) acquisitie van de Provincie	Onderdeel '(ii) Limburgse onderwijsinstellingen' wordt uit de indicator gehaald omdat we deze niet meetbaar kunnen maken. Uit onderzoek naar mogelijke databronnen is gebleken dat deze data niet beschikbaar zijn.
D_24c	Beschrijving van de omgang van de onderwijsinstellingen met dalende leerlingenaantallen	<i>Vervallen</i>	Is niet veelzeggend als indicator. Dit is onmogelijk in een indicator te vangen en is onderhevig aan veel verschillende autonome factoren (bijv. demografie).
D_25b	Beschrijving werking LLO-infrastructuur	<i>Vervallen</i>	Overbodig. De 'beschrijving' wordt al opgenomen als toelichting bij D_25a en hiermee omvat D_25a deze indicator al.
D_26b	Beschrijving van de publiek private samenwerkingen van het beroepsonderwijs en bedrijfsleven binnen de transities	<i>Vervallen</i>	Overbodig. De 'beschrijving' wordt al opgenomen als toelichting bij R_26a en hiermee omvat D_26a deze indicator al.
D_29b	Aantal (opgeloste) belemmeringen	<i>Vervallen</i>	Deze indicator kan gevat worden onder indicator D_29a en is dus dubbelop.
D_30a	Beschrijving van de mate waarin voldoende en juiste kennis aanwezig is over de land- en tuinbouw in Limburg	<i>Vervallen</i>	Deze indicator was onvoldoende concreet. Qua begrippen is deze indicator weinig specifiek en moeilijk te duiden. Deze wordt vervangen door drie concretere indicatoren, namelijk D_30c, D_30d en D_30e (zie hieronder). De nu aangedragen indicatoren zijn meetbaar en de gehanteerde begrippen zijn goed definieerbaar.
D_30c	Aantal ondersteunende, toekomstgerichte en innovatieve projecten / concepten i.r.t. de land- en tuinbouwsector waar we als Provincie financieel aan bijdragen	<i>Toegevoegd</i>	Eerste indicator aangedragen ter vervanging van D_30a.
D_30d	Aantal netwerken of strategische samenwerkingen i.r.t. de land- en tuinbouwsector waar we als Provincie in participeren door middel van kennis inbreng en optioneel financiële middelen	<i>Toegevoegd</i>	Tweede indicator aangedragen ter vervanging van D_30a.
D_30e	Aantal door de Provincie ondersteunde initiatieven van derden (inclusief het aantal	<i>Toegevoegd</i>	Derde indicator aangedragen ter vervanging van D_30a.

	hiermee bereikte personen) die educatief of informatief zijn voor de maatschappij over land- en tuinbouwsector		
R_59a	Aanwezigheid samenwerkingsagenda Eindhoven/NB	<i>Vervallen</i>	Verwijderd omdat vastgesteld is dat een separate economische samenwerkingsagenda geen meerwaarde heeft in aanvulling op de vele samenwerkingsprojecten en initiatieven die al lopen en geïnitieerd worden voor de samenwerking met Provincie Noord-Brabant en Brainport Eindhoven. Focus is nodig om doelgericht kansen te benutten in de samenwerking (ook in relatie tot het Rijk). Dit is terug te vinden in de Voorjaarsnota 2025. Deze indicator is dan ook niet meer relevant.
R_59b	Omschrijving inhoud samenwerkingsagenda	<i>Vervallen</i>	Niet relevant meer, zie toelichting R_59a.
R_70a	Aanwezigheid van de LLO infrastructuur	<i>Vervallen</i>	Dit is exact dezelfde indicator als D_25a en wordt dus al opgenomen in de P&C Beleidsmonitor.
R_70b	Omschrijving werking LLO infrastructuur	<i>Vervallen</i>	Dit is exact dezelfde indicator als D_25b. Deze wordt verwijderd, omdat een toelichting bij indicator D_25a voldoet.
R_73b	Omschrijving werking/robuustheid	<i>Vervallen</i>	Overbodig. De 'beschrijving' wordt al opgenomen als toelichting bij R_73a en hiermee omvat R_73a deze indicator al.
Nieuwe energie en schoon leefmilieu			
MO_9b	Aantal verloren levensjaren en de gemiddelde levensduurverkorting door luchtverontreiniging (Gezondheidsmonitor)	<i>Gewijzigd naar:</i> Gemiddelde levensduurverkorting door luchtverontreiniging in Limburg	Bij het uitwerken van de indicator blijkt dat informatie over verloren levensjaren niet beschikbaar is op provinciaal niveau. Voor het effect van de gezondheidseffecten op de inwoners van Limburg is de levensduurverkorting een meer relevante parameter. Deze blijft behouden.
MO_9d	Indicator externe veiligheid	<i>Gewijzigd naar:</i> Oppervlak Externe Veiligheidscontouren en aantal personen binnen de EV-contouren	De mogelijkheden voor deze indicator moesten nog nader onderzocht en uitgewerkt worden. Er is besloten om te focussen op de langjarige trend van het oppervlak van de EV-contouren en het aantal personen binnen deze EV-contouren.
D_31a	In 2030 bedraagt de CO2/N2O-reductie van de industrie 55% t.o.v. 1990	<i>Gewijzigd naar:</i> De CO2/N2O-emissie van de industrie conform de NEA-monitoring	We geven het emissieverloop over de jaren 2021-2023 voor de grote CO2/N2O emitterende Limburgse bedrijven. Dit zijn de bedrijven die vallen onder de CO2-heffing. Dit betreft dus een groot deel van de industrie, maar niet het geheel.
D_38h	Externe veiligheid, risico op ongelukken met gevaarlijke stoffen	<i>Geconcretiseerd naar:</i> Expertoordeel ontwikkeling van de externe veiligheid	Er is geconcretiseerd hoe de externe veiligheid in kaart wordt gebracht. Dit expertoordeel is nadrukkelijk aanvullend op de trendindicatoren voor externe veiligheid (MO_9d en R114_a).

R_106a	Aantal (ernstig) gehinderden en slaapverstoorden door provinciaal wegverkeer	<i>Gewijzigd naar:</i> Aantal maatregelen in het kader van het Actieplan Geluid Provinciale Wegen 2024	Het aantal (ernstig) gehinderden en slaapverstoorden wordt al gerapporteerd in indicatoren D_37b. Deze indicator is aangepast om inzicht te geven in maatregelen uit het actieplan die bijdragen aan het verminderen van geluidsoverlast.
R_110a	Er is een overzicht van bedrijven die onder het bevoegd gezag van de Provincie vallen met uitstoot van zeer zorgwekkende stoffen in 2024; ja/nee	<i>Gewijzigd naar:</i> Aantal bedrijven in Limburg onder bevoegd gezag van de Provincie die ZZS uitstoten	Bedrijven die ZZS uitstoten hebben een minimalisatieverplichting en een informatieplicht. Deze verplichting is na het opstellen van de indicator ingevoerd. De aangepaste indicator volgt hiermee de huidige wettelijke praktijk.
R_110b	Percentage bedrijven dat een VRP heeft	<i>Toegevoegd</i>	Zie toelichting bij R_110a.
R_115a	Aantal effectief gesloten stortplaatsen; Er is nazorg georganiseerd: Ja/Nee;	<i>Gewijzigd naar:</i> Aantal effectief gesloten stortplaatsen in de nazorg en aantal stortplaatsen met meervoudig ruimtegebruik.	Het deel "Er is sprake van meervoudig ruimtegebruik" is toegevoegd, omdat dit potentieel relevante informatie is i.r.t. stortplaatsen voor Provinciale Staten. Meervoudig ruimtegebruik kan door het aanleggen van zonneparken of van van recreatiemogelijkheden (zoals wandelpaden en mountainbikeroutes of een golfbaan).
Leefbare Steden en Dorpen			
D_42a	Woningen zijn verankerd in de gemeentelijke omgevingsplannen en/of in het Provinciaal Volkshuisvestingsprogramma, Ja/Nee	<i>Geconcretiseerd naar:</i> Aantal woningen in harde of zachte woningbouwplannen (zie planologische planstatus basisset) die gemarkeerd zijn als (i) "extra ambitie" en (ii) als "Limburg Centraal 2031-2040"	In de nieuwe Plan Capaciteitsmonitor kunnen we binnenkort "tags" toevoegen, waarmee we meetbaar kunnen maken hoeveel woningen binnen de gevraagde categorieën al binnen de harde of zachte woningbouwplannen vallen. Daarmee kunnen we de indicator dus concreter meetbaar maken.
R_127a	Aantal keren dat het ruimtelijk en VTH instrumentarium is ingezet, inclusief een beschrijving van de context van de inzet (dit kan zijn zienswijzen, reactieve aanwijzingen, instructies of onthouden instemmingen)	<i>Geconcretiseerd naar:</i> Aantal keren dat het ruimtelijk instrumentarium is ingezet (dit kan zijn zienswijzen, reactieve interventie, instructies of onthouden instemmingen)	Het is onhaalbaar en onoverzichtelijk om in een indicator per keer dat het ruimtelijk instrumentarium is ingezet te onderbouwen waarom en dus de context te beschrijven. We beogen ook een beter onderscheid te maken tussen indicator R_127a en R_130a, door bij deze indicator te focussen op het ruimtelijk instrumentarium en bij R_130a op het VTH instrumentarium.
R_130a	Aantal keren dat het ruimtelijk en VTH instrumentarium is ingezet, inclusief een beschrijving van de context en het effect van de inzet	<i>Geconcretiseerd naar:</i> Is het VTH instrumentarium ingezet waar nodig?	Het is onhaalbaar en onoverzichtelijk om in een indicator per keer dat het VTH instrumentarium is ingezet te onderbouwen waarom en dus de context te beschrijven.

			We beogen ook een beter onderscheid te maken tussen indicator R_127a en R_130a door bij deze indicator te focussen op het VTH instrumentarium en bij R_127a op het ruimtelijk instrumentarium.
Cultuur en Erfgoed voor iedereen			
MO_13a	Ervaren toegang tot cultuur	<i>Vervallen</i> Door splitsing indicator naar MO_13b, MO_13c en MO_13d (zie hieronder)	De oorspronkelijke indicator 'ervaren toegang tot cultuur' is een te veelzijdige omschrijving om aan de maatschappelijke opgave te kunnen beantwoorden. Door de splitsing in deze drie indicatoren kan in grote mate antwoord worden gegeven aan de maatschappelijke opgave.
MO_13b	Aantal bezoeken aan alle vormen van cultuur	<i>Toegevoegd</i>	Zie toelichting bij MO_13a.
MO_13c	Nabijheid van voorzieningen	<i>Toegevoegd</i>	Zie toelichting bij MO_13a.
MO_13d	Ervaringsindicator toegang tot cultuur	<i>Toegevoegd</i>	Zie toelichting bij MO_13a.
MO_14a	Behoudenswaardig Erfgoed in Limburg (archeologie, musea, monumenten, landschap)	<i>Gewijzigd naar:</i> Behoud van erfgoed in Limburg (archeologie, immaterieel erfgoed, monumenten en collecties).	Om beter aan te sluiten bij de MO zoals geformuleerd in de doelenbomen is het woord "behoudenswaardig" gewijzigd in "behoud". Daarnaast was aanscherping noodzakelijk. Musea zijn niet per definitie erfgoed maar kunnen erfgoedcollecties bezitten. Landschap kan cultuurhistorische waarden kennen, maar dit hoort primair thuis in het beleidsdomein van Ruimte.
D_44a	Aantal door Provincie Limburg in Noord- en Midden-Limburg gehonoreerde subsidieaanvragen binnen de regelingen: • Stimuleringsregeling Bovenlokale Evenementen Nadere • subsidieregels Cultuur • Participatieregeling • Nadere subsidieregels Culturele infrastructuur 2025-2028 • Plus nog een specifieke subsidieregeling vanaf 2025	<i>Geconcretiseerd naar:</i> Aantal door Provincie Limburg in Noord- en Midden-Limburg gehonoreerde subsidieaanvragen binnen de regelingen: • Stimuleringsregeling Bovenlokale Evenementen 2025-2027 • Nadere subsidieregels Cultuur 2025-2027 • Nadere subsidieregels Culturele infrastructuur 2025-2028 • Plus nog een specifieke subsidieregeling vanaf 2025	De Participatieregeling bestaat niet meer en de andere regelingen waren niet (helemaal) goed benoemd.

D_46a	Aantal door Provincie Limburg gehonoreerde subsidieaanvragen op het gebied van cultuur binnen de Stimuleringsregeling Bovenlokale Evenementen en binnen de Participatieregeling	<i>Gewijzigd naar:</i> Aantal door Provincie Limburg gehonoreerde subsidieaanvragen op het gebied van cultuur binnen de Stimuleringsregeling Bovenlokale Evenementen.	De Participatieregeling is komen te vervallen.
D_48a	Percentage rijksmonumenten met een betere staat van onderhoud	<i>Vervallen</i>	De indicatoren D_48a en D_48b zijn gebaseerd op dezelfde data. We gebruiken daarom de wettelijk verplichte BBV-indicator D_48b en geven hierbij een trendontwikkeling in de statistiek.
R_134a	Aantal uitgevoerde restauraties	<i>Gewijzigd naar:</i> Aantal ondersteunde restauratie projecten.	Het aantal uitgevoerde restauraties zegt niets over het aantal afgeronde projecten. Restauratieprojecten kennen echter een lange periode van uitvoeringen. Het is effectiever om het aantal verleningen binnen de nadere subsidieregels restauratie monumenten 2024 – 2027 en de nadere subsidieregels kerken 2024 – 2027 te meten.
R_143a	Publiek/bezoekers dat verwacht wordt bij cultureel aanbod	<i>Geconcretiseerd naar:</i> Publiek/bezoekers aan cultureel aanbod binnen de regeling Nadere subsidieregels Cultuur 2025 - 2027	De Nadere subsidieregels Cultuur 2025-2028, zoals benoemd staat in doelenboom bestaat niet. Het kan hier gaan om 2 regelingen; • De Nadere subsidieregels Cultuur 2025-2027 of • de Nadere subsidieregels Culturele Infrastructuur 2025-2028. De eerste regeling ondersteund projecten, geen instellingen. Binnen deze regeling worden specifiek bezoekersaantallen gevraagd/gemeten. De Nadere subsidieregels Culturele Infrastructuur 2025-2028 ondersteunt wel instellingen, alleen worden bij deze aanvragen geen bezoekersaantallen geregistreerd.
R_146a	Uitgangspunten notitie voor de Staten	<i>Geconcretiseerd naar:</i> Vaststellen van een Uitvoeringsprogramma met uitgangspunten en acties inzake Limburgse taal 2025 - 2027	De indicator is erg onduidelijk. Aanpassing zorgt ervoor de indicator SMART is geformuleerd.
Bereikbaar en toegankelijk Limburg			
D_61a	Het percentage van ons areaal dat voldoet aan het kwaliteitsniveau 'Basis'	<i>Geconcretiseerd naar:</i> "Het areaal voldoet aan het kwaliteitsniveau 'Basis', ja/nee	In alle beheercontracten wordt dit basisniveau opgenomen, waardoor het percentage stabiel op 95% blijft staan.
R_164a	Aantal specifieke interventies per jaar die gericht zijn op het	<i>Gewijzigd naar:</i> Aantal gemeenten per jaar dat interventies uitvoert die gericht zijn op	De wijziging naar het aantal deelnemende gemeenten sluit beter aan op het resultaat in de doelenboom en komt overeen met rapportering in het IPML en de Jaarstukken.

	verhogen van veilige verkeersdeelname van ouderen	het verhogen van veiliger en zo lang mogelijk fietsen van ouderen (Doortrappen)	
R_167a	Aantal toegepaste innovaties of slimme mobiliteitsoplossingen in Limburg	<i>Gewijzigd naar:</i> In de periode tot en met 2027 is één of meer innovatie of slimme mobiliteitsoplossing toegepast; Ja/Nee	De gewijzigde indicatortekst sluit beter aan bij het resultaat in de doelenboom.
R_172a	Aantal gerealiseerde laadpalen in Limburg	<i>Gewijzigd naar:</i> Aantal beschikbare publieke laadpalen in Limburg.	Gewijzigde indicatortekst sluit met de toevoeging van 'publieke' beter aan bij Provinciale verantwoordelijkheid en doelstelling rondom laadpalen.
R_188a	Arriva heeft een evaluatie van de concessie over de periode 2016-2023 uitgevoerd Ja/Nee	<i>Geconcretiseerd naar:</i> Provincie Limburg en Arriva hebben een evaluatie van de concessie over de periode 2016-2031 uitgevoerd: Ja/Nee	Aangepast vanwege het besluit om een gezamenlijke Mid Term Review uit te voeren.
R_190a	Aantal verbetervoorstellen in het jaarlijkse uitvoerplan van Arriva	<i>Gewijzigd naar:</i> Het jaarlijkse vervoerplan van Arriva bevat één of meer verbetervoorstellen; Ja/Nee	De gewijzigde tekst sluit beter aan bij het beschreven resultaat in de doelenboom.
R_200a	Het aantal Limburgse mobiliteitsopgaven dat terug te vinden is in de verschillende nationale programma's	<i>Vervallen</i>	Het doel van deze indicator is ondervangen met indicatoren R_198a en R_199a waarin de financiële bijdragen van Europa en het Rijk aan de Limburgse mobiliteitsopgaven terug te vinden zijn.
R_205a	Het aantal Limburgse Rijksinfrastructuur projecten dat terug te vinden is in de verschillende nationale programma's	<i>Gewijzigd naar:</i> In het BO-MIRT zijn afspraken gemaakt over Limburgse Rijksinfrastructuur: Ja/Nee.	De gewijzigde tekst sluit beter aan bij het beschreven resultaat in de doelenboom. In dit datatype worden de betrokken projecten benoemd in een toelichting.
Provincie midden in de samenleving			
R_209c	Het aantal gemeenten van de 31 dat bij de laatste toezichtsrondte viel binnen de categorie 'voldoet', uitgesplitst per IBT toezichtsdomein (informatie- en archiefbeheer, omgevingswet, erfgoed, statushouders).	<i>Toegevoegd</i>	Er was tot nu toe geen indicator die inzicht bood in de beoordeling van de Limburgse gemeenten binnen de IBT toezichtsdomeinen, terwijl dit wel wenselijk is voor het beoordelen van dit resultaat.

R_210a	Aantal gerealiseerde plaatsen voor opvang asielzoekers in Limburg t.o.v. de opgave'	<i>Vervallen</i>	Het helpen van partners bij het realiseren van opvang is een rijkstaak. Aan de Provinciale Regietafel (PRT) worden de verschillende <i>gemeentelijke</i> vluchtelingenopgaven op elkaar afgestemd. Rijkstaken monitoren we niet via de P&C Beleidsmonitor.
R_210b	Aantal gerealiseerde plaatsen voor opvang Oekraïense vluchtelingen in Limburg t.o.v. de opgave	<i>Vervallen</i>	Zie toelichting bij indicator R_210a.
R_210c	Aantal gerealiseerde woningen voor huisvesting statushouders in Limburg t.o.v. de opgave'	<i>Vervallen</i>	Zie toelichting bij indicator R_210a.
R_211a	De documenten die ten grondslag liggen aan de aankomende regeling voor de afhandeling van mijnbouwschade in Limburg zijn getoetst aan de inrichtingsprincipes (opgesteld door EZK), Ja/Nee	<i>Gewijzigd naar:</i> "De concepten van de regeling voor de afhandeling van mijnbouwschade in Limburg zijn met de regio besproken en zijn getoetst aan de inrichtingsprincipes (opgesteld door KGG)", Ja/Nee.	De indicator is concreter ingevuld. Het verantwoordelijke ministerie is Klimaat en Groene Groei (KGG).
R_212a	Te ontwikkelen (2025)	<i>Geconcretiseerd naar:</i> Binnen het (op te richten) I3ML wordt de samenwerking rondom kennis & onderzoek zo georganiseerd dat het in- en extern wordt aangewend als kennisbron.	I3ML wordt opgericht nadat ministerie van KGG een besluit heeft genomen over de rechtsvorm. Indien I3ML kan worden opgericht en dus de rijksregeling een basis heeft is één van de drie onderdelen van I3ML geregeld (door het rijk zal dit IML worden genoemd). De andere twee onderdelen binnen I3ML zijn (1) de verduurzaming en (2) kennis & onderzoek. De regio zal deze regionale elementen oppakken na oprichting.
R_222a	Doorontwikkeling Limburgs samenwerkingsmodel binnen de Stuurgroep Kwaliteit Openbaar Bestuur	<i>Vervallen</i>	Een goede samenwerking tussen het openbaar bestuur in Limburg en bevorderen van de bestuurlijke integriteit van de provincie zijn rijkstaken. Rijkstaken monitoren we niet via de P&C Beleidsmonitor.